

Woord vooraf

Als men het in Lier over ‘het Klavertje Vier’ of ‘het Klaverblad van Vier’ heeft, bestaat er een redelijke kans dat men niet refereert aan de gelukbrengende mutant van de witte klaver. Met deze term verwijst men doorgaans naar het kwartet getalenteerde Lierenaars dat er - voor, tijdens en na het interbellum - elk op hun manier, toe heeft bijgedragen dat de bescheiden stad “*waar de kronkelende Neten een zilveren knoop leggen (FT)*” een internationale uitstraling verwierf. Kunstsmid Lodewijk Van Boeckel, schrijver Felix Timmermans, klokkenmaker/wetenschapper Louis Zimmer en kunstschilder Isidoor Opsomer hebben stuk voor stuk over de grenzen heen naam gemaakt. Het mag dan ook niet verwonderen dat over hen in de loop der jaren al heel wat naslagwerken en biografieën zijn verschenen. Doorgaans worden daarin hun levens en carrières afzonderlijk belicht. Zelden worden ze opgevoerd als het collectief, waar de naam ‘Klaverblad van Vier’ naar verwijst. Het woord ‘collectief’ mag hierin niet verkeerd worden geïnterpreteerd. Het is niet zo dat zij onafscheidelijke vrienden waren die nauw met elkaar samenwerkten. Dat lieten hun verschillende disciplines ook niet toe. Maar het is een zekerheid dat zij elkaar waardeerden, bewonderden en als het kon elkaar hand-en-spandiensten verleenden. Enkele voorbeelden: Van Boeckel was een vurig bewonderaar van Opsomer en had verscheidene schilderijen van hem in zijn woonkamer hangen. Opsomer heeft menig portret van Timmermans geborsteld. Timmermans heeft de schetsen gemaakt van de vier belautomaten op de Zimmertoren. Eén van deze figuren stelt kunstsmid Van Boeckel voor. Van Boeckel zelf

heeft de smeedijzeren lantaarns gemaakt die de zijgevel van de Zimmertoren sieren. Er bestond dus een gegronde reden om hen voor een keer samen op te voeren in een boek. Om dit zo samenhangend mogelijk te doen, heb ik geopteerd voor het concept historische roman. Dit betekent dat de personages in een deels historisch correcte, deels fictieve context zijn geplaatst. Iedere scène, elk hoofdstuk in het boek is gebaseerd op waargebeurde feiten. Waar mogelijk heb ik gestreefd naar een accurate reconstructie van deze feiten. Gebeurtenissen waar weinig randinformatie over terug te vinden was, lieten ruimte voor speculatieve fantasie.

Om de historische periode, waarin deze mannen leefden, zo treffend mogelijk voor te stellen, heb ik veel aandacht besteed aan representatieve factoren als architectuur, landsgewoontes en volksfiguren die het Lierse leven kleur hebben gegeven. Om dezelfde reden leunt de aangewende taal sterk aan bij de streektaal, naar het voorbeeld van Felix Timmermans.

De teneur van het boek is luchtig, zelfs licht humoristisch, wat niet betekent dat emoties en heikele onderwerpen uit de weg worden gegaan. Zo komt de vermeende (culturele) collaboratie van Felix Timmermans uitgebreid aan bod. Omdat in deze tijden van overdreven politieke correctheid iedereen, die een zweem van verdenking met zich meedraagt, opnieuw gecontesteerd wordt, heb ik de beweegredenen van de schrijver in een juiste context geplaatst met de bedoeling historische misvattingen recht te zetten of te kaderen.

De vertelfiguur in het boek is Louis Zimmer. Hij is degene die de aangehaalde gebeurtenissen beschouwt en er vanuit zijn standpunt commentaar op geeft. De reden voor deze keuze ligt voor de hand. Hij was de jongste van de vier en heeft het langst

geleefd, waardoor het verhaal vanuit zijn optiek het best tot een geheel kon worden gesmeed.

Met het oog op een vlotte leesbaarheid heb ik mij verder de vrijheid gepermitteerd om hier en daar met een datum of een locatie te schuiven. Deze kleine vrijheden hebben geen invloed op het waarheidsgehalte van de aangehaalde feiten.

Proloog

Mijn oudste herinnering dateert van toen ik nog in mijn wieg lag. Ik zie vaag zes gezichten over mij gebogen hangen. Twee tamelijk jong. De vier anderen van respectabele leeftijd. Qua kunne zijn ze mooi verdeeld. Drie stuks van elk. Eén van de oudere mannen heeft een kromme pijp in zijn mond die gloeiend heet staat, want ik voel de hitte tot in mijn wieg stralen. De tweede heeft onder zijn neus een keerborstel waarvan de punten in kleine engelenkrulletjes zijn gedraaid. Hoog op zijn neusbrug staat een bril met glazen zo dik als de bodems van weckpotten, waardoor zijn ogen spleten lijken. Hij staat mij te bekijken als een viroloog die door de lens van zijn microscoop een nieuw virus bestudeert. De jongste van de drie heeft op zijn dunne bovenlip een bescheiden snorretje. Hij draagt een zweem van trots op zijn gelaat, al hangen zijn mondhoeken een beetje af. Van de drie vrouwen heeft de jongste een opvallende bos op haar wangen, alsof ze juist de trap is opgestormd. Ze kijkt mij met tederheid aan en schudt de hele tijd met haar hoofd, als een paard dat zich van lastige vliegen wil ontdoen. Ze maakt daarbij vreemde geluiden. Eén van de oudere dames heeft haar lippen zo rood gestift dat de rest van haar gezicht wit lijkt als dat van een pierrot. De lellen van haar oren zijn zo lang als de keel-flappen van een kalkoen. Bij elke beweging van haar hoofd dansen die kwabben een Latijns-Amerikaans ritme. De derde vrouw heeft zichtbaar last van haaruitval. Ze ziet eruit als een kip die onderaan de pikorde staat en dagelijks met scherpe snavels op de schedel wordt getimmerd. Ik ben zeker dat ze elke